

УДК 159.923

DOI <https://doi.org/10.30970/PS.2024.21.5>

КОНСТРУКТ «НАСТУПНОГО РАЗУ» ЯК РОЗВИВАЛЬНА УСТАНОВКА ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ

Леонід Велитченко

*Ізмаїльський державний гуманітарний університет,
вул. Репіна, 12, м. Ізмаїл, Україна, 68607
e-mail: leonidvelitchenko@gmail.com*

Ідея особистісного зростання, більшою мірою зорієнтована на психологічне обслуговування користувача, зацікавленого в збільшенні власної ефективності, потребує з'ясування питання про сутність зростання як такого. Якщо для аналізу взяти за основу семантичну ознаку слова зростання як дії зі значенням зростати, тобто ставати більшим у процесі росту, збільшуватися кількісно, набувати вищого ступеня тощо, то ми необхідним чином приходимо до висновку про поняття дії як свідчення про суб'єктний характер особистісного зростання, що пов'язується з функціонуванням індивіда у його безпосередньому проблемному полі. Міркуючи про саморегулятивну природу особистісного зростання і відзначаючи такі ознаки саморегуляції, як прийнята суб'єктом мета, модель умов її досягнення, програма виконавських дій, критерії успішності, інформація про досягнуті результати, оцінка результатів за критеріями успіху, внесення необхідних корекцій, ми маємо всі підстави припускати присутність зазначених механізмів у самому процесі особистісного зростання. Стверджується, що кожен окремий акт зростання здійснюється за типом руху суб'єктивної реальності, яка у теоретичному плані відтворюється в термінах опозиційної моделі свідомості на тлі концептуальності буття (відображення ситуації у її цілісності) та його понятійного відтворення (ідеалізація, абстракція, порівняння), а також деякої символізації того, що відбувається, що породжується відповідними почуттями та емоціями, з одного боку, в порівнянні з індивідуальною системою цінностей та відповідних установок, з іншого. З огляду на спрямованість особистості особистісне зростання є, по суті справи, перманентним процесом розв'язування життєво важливих задач, саморегулятивна природа якої виявляється у перспективній установці за типом конструкту «наступного разу».

Ключові слова: особистість, свідомість, суб'єктивна реальність, саморегуляція, особистісне зростання.

Вступ. Ідея особистісного зростання, яка знайшла благодатний ґрунт у практиці психологічної підтримки прагнення індивіда до самовдосконалення своєї суб'єктності в різних контекстах особистісного буття, в теоретичному плані хоча і є досить широко обговорюваним явищем [1; 2; 3; 8; 10; 12; 13; 16], але тим не менш все ж таки потребує ґрунтового теоретичного опрацювання, що спирається на солідну методологічну базу [3, с. 43].

Існує думка [13], що міркування про особистісне зростання наразі засновується на таких критеріях, як: а) досягнення більш високих рівнів особистісної продуктивності (Бодальов, Рубінштейн); б) усвідомлення саморозвитку (Василюк, Столін); в) суб'єктність самозмінення (Брушлинський, Д.Леонтьєв); г) багатоаспектність змін в людині (Братусь, Василюк); д) досягнення більш повної реалізації власного потенціалу (О.Шотка)

Це означає, що для того, щоб відповісти на питання про особистісне зростання, ми маємо заручитися методологічною підтримкою дефініції, в якій відображається сутність цього явища. Враховуючи багатоаспектність і складність персонологічної

проблематики [11], відповідь на поставлене питання з кожною спробою все більше віддаляється від мети, що шукається, прирікаючи думку на шукання в темряві.

Якщо виходити з уявлення про розвиток як наслідок вирішення діалектичних протиріч, не тільки об'єктивно присутніх у кожній даній ситуації, а й пережитих як певна суб'єктивно бажана даність, то сама ідея бажаності вже сама по собі перетворюється у відповідь на поставлене питання про сутність особистісного зростання, що підкреслює значимість не отриманого зараз, але такого, що може бути отриманим потім у вигляді конструкту «наступного разу» за умови, що будуть враховані розбіжності між актуальною та шуканою схемами дії, поведінки, комунікацій тощо.

Мета статті полягає в обговоренні вихідних засад, керуючись якими можна більш прицільно підійти к питанню про виваженість дефініції поняття «особистісне зростання» з огляду на значення його методологічного навантаження.

Виклад основного матеріалу. Грунтуючись на уявленні про особистість як саморегульовний механізм суб'єкта, пов'язаний із забезпеченням завдань самозбереження та самоствердження в соціумному бутті, ми можемо з певною часткою впевненості стверджувати, що теоретичне опрацювання ідеї саморегуляції як функціональної основи особистості створить необхідну передумову для побудови теоретичної моделі поняття «особистісне зростання».

Під час формулювання дефініції поняття вказівка на найближчий рід визначуваного явища вже сама по собі є вихідною передумовою для розуміння того, до якої загальної сукупності явищ належить явище, яке розглядають. Якщо для відповіді на запитання про сутність особистісного зростання взяти судження різних авторів, сподіваючись з їхнього зіставлення здобути певну концептуальну відповідь, то, природно, ми отримуємо список даних про видові відмінності, так і не з'ясувавши, до чого ці видові відмінності належать.

Так, наприклад, у Юнга ідея особистісного зростання відтворюється за допомогою терміну індивідуація – «становлення людини як єдиного, самототожного ества» [3, с. 36], що власне зрівнює поняття зростання і становлення. У Олпорта особистісне зростання пов'язується зі зростанням суб'єктивного досвіду і, отже, Я, яке «відіграє центральну роль в особистісному зростанні людини» [3, с. 36]. У Фромма особистісне зростання пов'язане з ідеєю самостворення з наголосом на відкритті нових власних потенціалів [3, с. 36].

У Франкла «визначальними екзистенціалами особистісного зростання є свобода, відповідальність, духовність» [3, с. 37]. У Мея складовими зростання особистості постають свобода, соціальна інтегрованість і духовність. У Маслоу ідея особистісного зростання представлена зосередженістю індивіда на актуалізації власної унікальності відповідно власного потенціалу за рахунок накопичення власного оригінального досвіду. В теорії Роджерса особистісне зростання пов'язується з ускладненням Я-концепції в процесі набуття індивідуального досвіду.

Вже сам факт відсутності у наведених прикладах спеціального завдання розмежувати поняття «розвиток особистості», «особистісний розвиток» і «особистісне зростання» спонукав авторку роботи [3] до аналізу змісту цих понять для того, щоб отримати певною мірою вичерпну відповідь про сутність ідеї особистісного зростання, що, однак, не призвело до отримання оголошеного результату, зважаючи на зосередженість розгляду на явищах, що традиційно аналізуються в розрізі морально-духовних аспектів особистості, визначаючи цим певний пафосний настрій проблематики.

Заявляючи про зростання, але зосереджуючись на розгляді розвитку, звертаючись до даних про орієнтацію підлітків у соціумному просторі з опорою на самоусвідомлення в ньому з подальшим аналізом генези Я щодо нормативної регуляції функціонування в соціумі, авторка цитованого твору формулює свою думку про особистісне зростання

наступним чином: «Особистісне зростання являє собою динамічний процес опанування нових цінностей (підкреслено нами – Л.В), здійснення відповідальних виборів, безумовне прийняття інших людей, об'єктивне усвідомлення нормативно-ціннісного образу самого себе, здатність рефлексувати особистісні якості, власні вчинки та здатність до морального самоконтролю взаємодій (спілкування, взаємин, поведінки)» [3, с.131].

У жодному разі не ставлячи під сумнів цікавість понятійної наповненості цього судження, ми все-таки повинні вказати на відсутність відповіді на питання про сутність самого процесу зростання шляхом вказівки на найближчий рід, що є обов'язковою умовою будь-якої коректної дефініції.

Якщо для аналізу взяти за основу семантичну ознаку слова зростання як дії зі значенням зростати [9], яка містить такі варіанти, як: а) ставати більшим, вищим, довшим у процесі росту; б) збільшуватися за розміром, об'ємом; в) збільшуватися кількісно; г) збільшуватися, підвищуватися (про рівень чого-небудь); д) ставати сильнішим, інтенсивнішим; набувати вищого ступеня; е) ставати значнішим, більшим, вищим; и) набувати досвіду, уміння, певних знань, поширювати світогляд; і) набуваючи певних якостей, ставати ким-небудь; к) виховувати, формувати погляди, смаки і т. ін. під впливом чого-небудь; л) досягати вищого ступеня розвитку, то ми відразу стикаємося з питанням про те, що саме в особистості зростає, вказуючи на той чи інший аспект у складі особистості.

Беручи за вихідну ознаку вказівку на дію, ми доходимо висновку про те, що особистісне зростання як таке передбачає кількісне збільшення чогось в особистості за рахунок дії, де діяч стає більш досконалим кимось завдяки цьому.

Такий підхід пов'язується насамперед із самообразом актуального Я носія дії з підкресленням у ньому бажаних рис, відсутність яких пов'язана зі зниженням власної результативності, що визначається по ходу розвитку ситуації або ретроспективно.

Говорячи про особистісне зростання, ми маємо на увазі наявність деякої акцептованої індивідом вихідної точки, щодо якої відбувається кількісна зміна, що оцінюється індивідом як позитивна і яка, природно, пов'язана з позитивними переживаннями.

У цілому йдеться про два варіанти тлумачення поняття «особистісне зростання», один з яких має відношення до проблемного поля особистості взагалі, а інший – до функціонування конкретного індивіда, що має цілком конкретні цілі в контексті власного існування, визначальних на даний момент.

Якщо у першому випадку віддієслівний іменник «зростання» відноситься до всього того, що має відношення до поняття «особистість» різної теоретико-змістовної спрямованості, утворюючи тим самим досить об'ємну специфікацію функціональних можливостей індивіда, що оцінюються за шкалою добре/краще, швидко/швидше тощо, то у другому випадку воно має відношення до того, що має сенс у плані самооцінної активності індивіда в руслі його особистісно значущої діяльності, пов'язаної, як правило, з оцінюванням його досягнень з боку значущих інших, що саме собою вказує на підвищення його функціонального і, отже, соціального статусу як особистості в цілому.

Проводячи розмежування поняття «особистісне зростання» за ознакою ціле/частина, абстрактне/конкретне, мислиме/виконуване тощо, при якому вихідна, «стартова» частина зростання дана в загальнотеоретичному плані в результаті відповідного попереднього наукового аналізу, заснованого на порівнянні ознак, даних у ряді дефініцій, а його антипод – уявлення даної конкретної особи про сутність найбільш цінного в собі, що визначає його самоставлення до себе, ми одночасно вказуємо і на передумову підвищення його самовідчуття в тому чи іншому особистісно значущому соціумі.

Незважаючи на відмінності зазначених підходів, загальним для них є присутність загальної точки відліку по відношенню до ознаки зростання, яка постійно фіксується у руслі дії відповідних саморегулятивних механізмів.

Міркуючи про саморегулятивну природу особистісного зростання і відзначаючи такі ознаки саморегуляції, як замкнутість контуру регулювання, до якого входять прийнята суб'єктом мета, модель умов її досягнення, програма виконавських дій, критерії успішності, інформація про досягнуті результати, оцінка результатів за критеріями успіху, внесення необхідних корекцій [4, с. 361], ми маємо всі підстави припускати присутність зазначених механізмів у самому процесі особистісного зростання.

Вбачаючи у зростанні такі ознаки дії, як орієнтувальна основа (уявлення про мету, план і способи дії), виконання (послідовність дій і операцій, відповідних суб'єктивній моделі результативної дії) та контроль (встановлення ступеня відповідності процесу або результату дії еталонному зразку) [6, с. 215], ми отримуємо можливість відтворити процес зростання у плані наявності його складових, кожен із яких виконує належну йому функцію, загальний результат яких дає особі те, що є важливим в контексті саме цієї ситуації.

Оскільки це здійснюється як функція ментальної діяльності, яку ми можемо відтворити, звернувшись до можливостей запропонованої нами опозиційної моделі свідомості [5, с. 141] представити ті чи інші нюанси руху суб'єктивної реальності, остільки все процесуальне ціле ми розбиваємо на образні, знакові, семантичні та смислові явища при протиставленні в них: а) перцептивного (сприйняття як об'єктивний факт) та репрезентативного в образі предмета зростання (вплив досвідного опрацювання на подібні об'єктивні факти); б) спонтанності мовного супроводу сприйняття (арефлексивність мовних конструктів як наслідування існуючих зразків) та мисленнєвої діяльності (породження думки при зверненні до власних мовних узагальнень); в) концептуальності буття (відображення ситуації у її цілісності) та його понятійного відтворення (ідеалізація, абстракція, порівняння); г) деякої символізації того, що відбувається, що породжується відповідними почуттями та емоціями, з одного боку, в порівнянні з індивідуальною системою цінностей та відповідних установок, з іншого.

Згідно з цими міркуваннями, кожен окремих акт зростання визначається простором між ментальною репрезентованістю предмета зростання та його настановними характеристиками у вигляді відповідного імперативного утворення, що подається в моделі суб'єктивного «хочу». Зі сказаного випливає, що особистісне зростання є наслідком діалектичної єдності понять особистість і свідомість, у якій особистість є експресивним боком свідомості, а свідомість – імпресивною стороною особистості.

Розмірковуючи про особистісне зростання в руслі поняття спрямованості особистості [6, с. 352] та вважаючи інтереси, світогляд, прагнення, соціальні установки визначальними у виборі напрямку та рівня зростання у розрізі загальної та парціальної самооцінки, ми приходимо до висновку про вплив на вказаний процес як загальної особистісної установки, наприклад, бути особистістю певного типу з певним рівнем домінантності, впливовості, комунікабельності тощо та розвивати в собі ці якості як визначальні для шуканого типу, так і відстеження власної успішності у практикуванні поведінкових патернів, які, на думку тієї чи іншої особи, є важливими для формування власної патеральної успішності, поліпшення якої і визначає, як вони вважають, їхнє особисте зростання.

Оскільки основним імперативом існування особи є самозбереження як біосоціального індивіда та самоствердження в соціумі згідно з відповідними культуральними нормами, остільки прагнення відповідати очікуванням оточення створює інтернальне тло для активнісного перебування в кожній конкретній соціумній ситуації, спонукаючи індивіда прагнути до прояву якостей, що відповідають шуканому рівню.

Орієнтиром виконання та самовдосконалення в ньому слугує, згідно з теорією соціального наuczіння, спостереження за реалізацією відповідних поведінкових патернів у середовищі перебування, що дає підставу для судження про певний вплив соціумного

оточення на особистісне зростання у плані наслідування фактів спостереження. Природно, наслідувальне виконання отримує особистісне нюансування відповідно до власних ментальних та активнісних переваг, але прагнення «бути своїм» у цьому середовищі тим не менш впливає на загальний особистісний малюнок, що в подальшому призводить до цілком певного типу поведінки, накладаючи відповідний відбиток і на окремих поведінковий патерн.

Якщо взяти, приміром, найзагальнішу рису у тому чи іншому етносі, то людина, що належить до нього, у своїй поведінці не тільки сприймає саме те, що вважається правильним у ньому, а й вважає обов'язковим дотримуватися цього патерну як особистісно значимого. Так, встановлено, що в плані культури як агента соціального впливу африканці виявляють таку рису, як обачність в соціальних контактах з огляду на приховані наміри іншого, азіати зорієнтовані на дотримання своєї соціальної ролі, західноєвропейці демонструють високу вербальну активність і володіння «практичними навичками вирішення виникаючих проблем» [15, с. 54]. Така риса українського менталітету, як індивідуалізм формує установку на власну автономність та самодостатність [7, с. 31].

Міркуючи в такому ключі, ми неодмінно доходимо висновку про присутність в онтогенезі особистості двох різноспрямованих тенденцій, пов'язаних із: а) зовнішніми впливами, що відображають особливості соціуму і, звісно ж, його настанови щодо індивіда, які можна розглядати як змістовні аспекти цього соціуму, який прагне формувати особистість за своїм образом і подобою; б) суто внутрішніми процесами, ініційованими власними уявленнями індивіда про бажаність тих чи інших рис, що вказують, на його думку, на їхню важливість для його особистісного благополуччя як у соціумному плані, так і в плані самоставлення.

Розгляд зазначених тенденцій як протилежностей і, отже, як базису функціональної системи, корисним результатом якої є особистісне зростання як загальна концептуальна тенденція існування індивіда, що передбачає не тільки його здатність перебувати в курсі подій, що відбуваються, але і здатність бути, як кажуть, на крок попереду в плані відповідності вимогам, що висуваються індивіду зовнішніми вимогами, ми пов'язуємо з такими явищами, як самоствердження через соціально значущі результати, транслювання особистісних смислів у міжособистісних відносинах, звернення до соціально схвалюваних ролей, прийняття змісту та схем поведінки в соціумній групі як еталону та способу входження в групу з наміром посісти в ній шукану позицію, установка на самоствердження за допомогою результатів власної активності [4, с. 68].

Кожне із зазначених понять, будучи розглянутим як предмет зростання, наприклад, самоствердження сьогодні та через деякий час або транслювання особистісних смислів сьогодні та через деякий час, перетворюючись на предмет саморефлексії, стає не тільки однією з континуальних ознак, які вказують на успішність процесу, а й основою підвищення власної самооцінки, яка, по суті, є суб'єктивним маркером особистісного зростання.

Звернення до ідеї побудови моделі особистості на підставі виділення у ній: а) «біологічного» блоку (саморегуляція організму); б) «соціального» блоку (саморегуляції активності в різних сферах перебування в соціумі); в) «свідомісного» блоку (саморегуляція на основі ментальної моделі власного буття та його аксіологізації); д) «суб'єктного» блоку (саморегуляція людини як активнісної системи) з наголосом в залежності від обставин на значущості когнітивно-операційних (опанування дій та операцій згідно умов їх використання), комунікативних (стиль спілкування відповідно типів інтеракцій і статусних відносин), практичних (опанування схемами розв'язання задач різного спрямування) та екзистенційних схем стосовно прагматики предметного, предметно-знакового та соціального середовища дає можливість підійти до проблеми особистісного зростання з більшою

грунтовністю, виділяючи в ній саме ті аспекти, на які націлена та чи інша особа, вважаючи їх перспективними для власного самовдосконалення [4, с. 113].

Як можна помітити, зростання як таке є не тільки іманентною властивістю особистості виходити за межі безпосередньо даного, але й співвідносити актуальну якість того чи іншого «виходу» з його ідеальною якістю, усунення розбіжності між якими є справою установки «наступного разу», виникнення якої вже саме собою є свідченням значущості того, до чого це стосується, та заявкою на подальше вдосконалення, всередині якої вже бачиться майбутнє «краще».

Інша справа, коли ідея особистісного зростання присутня як частина процесу формування згідно з деякою педагогічно вивіреною моделлю ідеальної особистості або з акцентуванням на якостях, наявність яких не може не позначитися на досягненні успіху в майбутньому. У цьому випадку від потенційного користувача потрібно вибрати підходящий для себе напрям і приступати до зростання, виконуючи систему формувальних вправ.

Вибір того чи іншого напрямку в тренінгу особистісного зростання та практичне знайомство з його конкретними програмними частинами в плані обов'язкового виконання відповідних вправ не може не зіткнутися з саморегулятивною самооцінкою та установкою на внесення коректив на кшталт «наступного разу» з огляду на шукане «краще».

При розгляді проблеми особистісного зростання вказують, наприклад, на такі тенденції до її розгляду, як звернення до зовнішнього детермінізму, взаємного детермінізму зовнішнього та внутрішнього, та самодетермінізму шляхом нагромадження власного понтеціалу [3, с. 80] відповідно до своїх особистісних пріоритетів.

Якщо у разі «прямого» детермінізму особистісне зростання є підпорядкованою системою розвитку як такого, що відтворює у своїх ознаках логіку соціумних обставин, преаруючи які ми можемо непрямим шляхом отримувати відповідь на питання про сутність зростання, не будучи проте впевненим у її точності, в той час, коли «взаємний» детермінізм, постулюючи провідну роль об'єктивного, соціумного як формуючого чинника, в той же час відводить і місце для відповідного реагування у вигляді віддієслівного іменника «набуття» [3, с. 80], то «особистісний» детермінізм, в основу якого покладено цілком виразний самообраз себе як особистості, відрефлексований під впливом системи особистісних смислів з прицілом на розв'язання життєво важливих завдань різного ступеня перспективності, містить передумову для цілком коректної відповіді не лише на питання про сутність особистісного зростання, а й про схему причинно-наслідкових відносин, які лежать у його основі.

Висновки. Наголошуючи на процесуальній сутності особистісного зростання, звертаючись до ознаки дії, як тієї, що є основною детермінантною шуканих змін, які відбуваються у праксичному самовідчутті індивіда відповідно до його уявлення про належне загалом та в плані цілком конкретної сфери соціумного та/або діяльнісного буття, зокрема, ми опиняємося перед необхідністю деталізувати доволі абстрактне поняття «дія» в ракурсі цілком конкретного конструкту «я роблю», перекладеного на мову відповідного контексту, який існує як окремий випадок континууму значущих контекстів, що виникають як наслідок реалізації індивідом спрямованості своєї власної особистості.

Навіть якщо поняття «дія» буде деталізовано з посиланням на його цільову функцію у сфері спілкування, що є практично основою існування особистості як такої, наприклад, установлення контакту, обміну відомостями, забезпечення певного становища в міжособистісних відносинах тощо, все ж таки без відповіді залишається питання про інтернальний механізм переходу від актуальної дії, що відбулася, до нової аналогічної дії в майбутньому, в яку будуть включені корективи, задані настановним конструктом «наступного разу». Наведене означає, що кожна виконувана дія містить ознаку як суб'єктивного

оцінювання, так і установки на коригування, якщо щось в актуальній дії було не так. На основі сказаного приходимо до загального висновку про те, що конструкт «наступного разу» є вдосконаленою особистісною моделлю майбутньої дії, що, накопичуючись сумарно і в різних активнісних напрямках, утворює основу особистісного зростання як такого.

Список використаної літератури

1. Білозерська С.І. Особистісна зрілість як умова професійного зростання майбутнього педагога. *Теорія і практика сучасної психології*. 2019. № 5, Т. 2. С. 20–24.
2. Булах І.С. Психологічні механізми особистісного зростання підлітків. *Збірник наукових праць КПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України. Проблеми сучасної психології*. 2010. Випуск 8. С. 104–115.
3. Булах І.С. Психологія особистісного зростання підлітків: реалії та перспективи: монографія. Вінниця, ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. 340 с.
4. Велитченко Л.К. Особистість як суб'єктна конкретика ідеї буття та долі. Монографія. Одеса: Букаєв Вадим Вікторович, 2024. 250 с.
5. Велитченко Л.К. Психологічні основи педагогічної взаємодії: дис. ... д-ра психол. наук: 19.00.07 / Нац. пед. ун-т ім М.П.Драгоманова. Київ, 2006. 510 с.
6. Вступ до загальної психології: програмний довідник / уклад. Л.К.Велитченко. Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2010. 404 с.
7. Гладкий С.О. Менталітет доби масового суспільства: правові аспекти. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*, 2022. Серія ПРАВО. Випуск 71. С. 26–31.
8. Зарецька О.О. Життєві контексти особистісного зростання: методологічні засади дослідження. URL: <https://lib.iitta.gov.ua> > eprint
9. Зростання. URL: <https://uk.wiktionary.org> > ...
10. Зубовський Д.С. Особистісне зростання учасників АТО у посттравматичний період. *Молодий вчений*. 2018. № 8(1). С. 47–52.
11. Рибалка В.В. Теорії особистості у вітчизняній психології та педагогіці: навчальний посібник. Одеса: Букаєв Вадим Вікторович, 2009. 575 с.
12. Сівак С. Особистісне зростання як проблема психолого-педагогічної підготовки майбутнього спеціаліста. *Психологія і суспільство*. 2000. № 2. С. 112–123.
13. Скрипаченко Т.В. Психологічний феномен особистісного росту. *Проблеми сучасної психології*. 2013. № 1. С. 59–65.
14. Тягур Л.М. Мотиваційні чинники особистісного зростання викладачів. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка. Психологія*: зб. наук. пр. К. : Національний авіаційний університет, 2022. Вип. 2(21). С. 82-89.
15. Шахова О.Г. Соціальна психологія особистості: Навчальний посібник. Харків: «Кон-траст», 2019. 116 с.
16. Шевенко А.М. Особистісне зростання: критерії сформованості в ранній юності. *Наукові перспективи*. 2021. № 10 (16). С. 438–446.

THE CONSTRUCT OF “NEXT TIME” AS A DEVELOPMENTAL ATTITUDE OF PERSONAL GROWTH

Leonid Velitchenko

*Izmail State University of the Humanities,
12, Repina St., Izmail, Ukraine, 68607
e-mail: leonidvelitchenko@gmail.com*

The idea of personal growth, which is more focused on psychological services for users interested in increasing their own effectiveness, requires clarifying the essence of growth as such. If we take the semantic feature of the word growth as an action with the meaning to grow, i.e. to become larger in the process of growth, to increase in quantity, to acquire a higher degree, etc. as a basis for analysis, we necessarily come to the conclusion about the concept of action as evidence of the subjective nature of personal growth, which is associated with the functioning of an individual in his or her immediate problem field. Reflecting on the self-regulatory nature of personal growth and noting such signs of self-regulation as the goal adopted by the subject, the model of conditions for its achievement, the program of executive actions, success criteria, information about the results achieved, evaluation of results according to success criteria, and making necessary corrections, we have every reason to assume the presence of these mechanisms in the process of personal growth itself. It is argued that each individual act of growth is carried out according to the type of movement of subjective reality, which is theoretically reproduced in terms of an oppositional model of consciousness against the background of the conceptuality of being (reflection of the situation in its integrity) and its conceptual reproduction (idealization, abstraction, comparison), as well as some symbolization of what is happening, which is generated by the relevant feelings and emotions, on the one hand, in comparison with the individual system of values and relevant attitudes, on the other. Given the orientation of the personality, personal growth is essentially a permanent process of solving vital tasks, the self-regulatory nature of which is manifested in a forward-looking attitude based on the “next time” construct.

Key words: personality, consciousness, subjective reality, self-regulation, personal growth.